

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio Decalogi Duabus distincta partibus

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Quarta divisio in contractum onerosum, & lucrativum, num. 9.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

contractui ; tamen propter rationes proprias matrimonij , solum si dolus cadat in personam , vel in personæ libertatem erit nullum secus , erit validum , ut nos g alibi explicuimus , & docent communiter Doctores.

e *Sanch. apud Fag. de contr. l. 1. c. 1. n. 9. f Fag. ib. ff Mol. t. 2. d. 352. §. Illud est observandum. g lib. 3. §. 5. n. 26.*

Tertia divisio in contractum seu pactum nudum & vestitum.

Nudum est , in quo intervenit conventio partium , & ad nihil aliud est processum ; vestitum , cum est processum ad aliquid. Proceditur autem , seu vestitur pactum quinque modis : primo re ipsa , ut , si ex altera parte incipiat adimpleri : secundo verbis , ut si accedat forma stipulationis , quæ olim fieri consuevit per conceptam verborum formulam , v. g. spondes dare centum ? & alter respondebat , spondeo : tertio scriptura : quarto juramento : quinto , si integrè re ipsa contractus perficiatur : quale esse solet mutuum , commodatum , pignus , depositum , quæ jam perfecta sunt , cum res ipsa traditur. Si sit promissio ex vna parte tantum , atque adeo non acceptata , non dicitur pactum , ne nudum quidem , quia pactum debet esse contractus , atque adeo saltem duorum.

7. Adverte primò , ex pacto nudo non oriri regulariter civilem obligationem , ac proinde ratione pacti nudi in foro externo non dari actionem contra alterum : ex vestito oriri , & actio-

nem dari. Dixi (regulariter) nam promissioni dotis , promissioni solutionis debiti alterius , ac donationi , etiam quando nudi sunt contractus , conceditur ex specialibus h juribus actio. At in foro conscientie semper vrget obligatio , quando hæc vere adest , juxta dicta §. 1. à nu. 3. quia sic jam adest sufficiens consensus utriusque partis , ut supponimus.

h *l. Mol. de citr. d. 255.*

8. Adverte secundo. Aliquos esse contractus , qui sunt validi , solo consensu exterius legitime utrinque explicato , ut est venditio , emptio , Matrimonium , Sponsalia , &c. Ex quo ultimo colligo , simplicem promissionem gratuitam , & non onerosam (hos terminos mox explicabo numero sequenti) etiam acceptatam , quam v. g. facis , donandi , vel vendendi aliquid alicui , nisi accedat scriptura stipulatio , vel juramentum , ad nihil nunc obligare. Ratio est , quia jam ex communi hodie consuetudine per solam promissionem nullus se obligare intendit , vel putat , nisi alia maior explicatio accedat. Vnde Sà , sic habet : vix autem quis promittentium obligari intendit , nisi juret , aut faciat instrumentum.

i *Sà , v. promiss. n. 1.*

Quarta divisio in contractum onerosum & lucrativum.

9. Onerosus , qui dicitur etiam non gratuitus , utrinque obligat ; nam propterea est proprie contractus. Eiusmodi est permutatio , venditio , emptio &c.

ptio &c. interuenit autem in his pretium, vel compensatiō. Lucrativus, qui dicitur etiam gratuitus, vel gratiosus, non obligat, nisi ex vna parte, ut promissio liberalis, donatio item liberalis, mutuū, depositum &c. Si enim tu mihi rem aliquam donas, ego non obligor illam recipere &c. Maxime verò notandum est discrimen illud inter eiusmodi contractus. Nam onerosus non perficitur, nisi acceptetur ex vtraque parte, & vtrique intinetur, seu fit nota reciproca acceptatio, cum in gratioso satis fit, si solum acceptetur ab vtraque, non vero fit necesse, ut vtrique mutua acceptatio intinetur. Explico exemplis: mittat Antonius epistolam, immo, & scripturam publicam ex Notario, per quam offerat seu vendat Petro suum prædium, vel equum mille v. g. vel centum aureis, & Petrus acceptet, etiam per Notarium publicum: dico, hunc contractum, quia est onerosus, non esse perfectum, atque adeo posse vtrumque, id est, Antonium & Petrum ab eo rescire, donec eiusmodi Petri acceptatio intinetur Antonio, vel ejus legitimo procuratori, vel saltem donec ipse equus, v. g. mittatur Petro, & ab ipso recipiatur; nam tunc equus jam acceptatus ponitur in dominio Petri, & ex alia parte trahit secum onus, ut solvatur omnino eius pretium; unde amplius rescire à contractu neuter poterit; at vero mittat similem scripturam idem Antonius, per quam promittat, vel donet eidem Petro equum v. g. & Petrus acceptet; dico, hanc promissionem, quando juxta dicta n. 8. jam obligat, ut etiam donationem li-

beralem, quia sunt contractus gratuiti esse perfectos, atque adeo non superesse locum pœnitendi, quamvis nondum acceptatio Petri nota sit Antonio, vel ejus procuratori, cuius discriminis vltior ratio est, quia in oneroso vtrique est obligatio, & in vtroque est jus exigendi, ergo vtrique nota esse debet acceptatio: at in gratuito, cum obligatio solum fit ex parte donantis, seu promittentis, satis est, si hæc nota fit ipsi donatario, seu promissario, qui solum acquirit jus ad rem promissam, seu donatam exigendam lege hæc fult apud citatos; apud quos vide etiam alias divisiones contractuum minus necessarias.

1 *Delug. t. 2. de just. dif. 1. sec. 1. a num. 26.*

§. III.

Regula generalis de restitutione ex prædictis contractibus in vniuersum.

IS. qui contractum, vel quasi contractum cum altero legitime initea debet (nisi idonea accedat excusatio) restituere, seu ut magis proprie loquamur, ea tradere, ad qua tradenda se obligauit. Vides, radicem hujus obligationis non esse aliam, nisi pactum, vel consensum, quibus voluit quis alteri se obligare? & in onerosis quidem ad id jus justitiæ vrgere, magis elucescit; quia non fieret æqualitas inter contrahentes, nisi traderetur, quod vtrinque conuentum est; apparet nihilominus, etiã in gratuitis, quia in his etiam (licet voluntariè) te

B b b 2

obliga-